Allah Tahayyülleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Allah Tahayyülleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16874

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Allah Tahayyülleri Ölçe?i (ATÖ), Karaca ve Hac?kele?o?lu taraf?ndan 2020 y?l?nda geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, bireylerin Allah hakk?ndaki bili?sel ve duygusal temsillerini, yani O'nu nas?l tahayyül ettiklerini ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçek geli?tirme çal??mas?, Türkiye ba?lam?nda, din psikolojisi alan?nda önemli bir bo?lu?u doldurmay? hedeflemi?tir. ATÖ, ki?ilerin Tanr? alg?lar?n?n farkl? boyutlar?n? sistematik bir ?ekilde de?erlendirmeye olanak tan?r.

Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda, psikometrik standartlara uygun olarak yap?sal geçerlik ve iç tutarl?l?k analizleri yap?lm??t?r. Elde edilen sonuçlar, ölçe?in kavramsal yap?y? ölçmede güvenilir ve geçerli bir araç oldu?unu göstermektedir. Bu ölçek, özellikle dinî geli?im, manevi sa?l?k ve psikolojik uyum çal??malar?nda kritik bir de?i?ken olan din psikolojisi ara?t?rmac?lar? için önemli bir kaynak sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Allah Tahayyülleri, Tanr? Alg?s?, Din Psikolojisi, Ölçek Geli?tirme, Güvenirlik, ?lahiyat, Psikometri

Yazarlar

F. Karaca, H?z?r Hac?kele?o?lu

Amaç

Allah Tahayyülleri Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin zihnindeki Tanr? (Allah) imajlar?n? ve bu imajlar?n niteliklerini (örne?in, ?efkatli, yarg?lay?c?, uzak vb.) bilimsel yöntemlerle ölçebilecek standartla?t?r?lm?? bir araç sa?lamakt?r. Geli?tirme çal??mas?, mevcut uluslararas? ölçeklerin kültürel hassasiyet eksikliklerini gidermek ve özellikle Türk-?slam kültürüne özgü tahayyülleri kapsayacak ?ekilde yeni bir yap? olu?turmak üzere gerçekle?tirilmi?tir.

Bu ölçek, bireylerin dinî inançlar?n?n psikolojik i?levlerini anlamak ve dinî ya?ant?n?n bireyin ruh sa?l??? üzerindeki etkilerini incelemek için temel bir ölçüm arac? olarak kullan?lmay? amaçlamaktad?r. Ayn? zamanda, din e?itimi ve manevi dan??manl?k alanlar?nda da ki?iselle?tirilmi? müdahale stratejileri geli?tirmeye yard?mc? olabilir.

Yap? (Ölçe?in Ölçtü?ü Yap?)

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, bireyin zihninde olu?turdu?u "Allah Tahayyülleri"dir. Bu yap?, sadece bili?sel bir inançtan ibaret olmay?p, ayn? zamanda bireyin Tanr? ile kurdu?u ili?kinin duygusal ve motivasyonel boyutlar?n? da içerir. Bu tahayyüller, genellikle ki?inin çocukluk deneyimleri, kültürel çevre ve dinî e?itimi ile ?ekillenir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Psikometrik aç?dan, Allah Tahayyülleri, genellikle çok boyutlu bir yap? olarak ele al?n?r. Bu boyutlar aras?nda Tanr?'n?n cezaland?r?c? veya ba???lay?c? olmas?, ki?isel olarak ula??labilir olup olmamas? ve evrensel düzenleyici rolü gibi farkl? alg? biçimleri yer almaktad?r. Ölçek, bu çe?itli boyutlar? ayr??t?rarak bireysel farkl?l?klar? tespit etmeyi amaçlar.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi aç?kça belirtilmemi? olsa da, Karaca ve Hac?kele?o?lu (2020) taraf?ndan gerçekle?tirilen bu ölçek geli?tirme çal??mas?n?n, yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla Faktör Analizi yöntemlerini kulland??? varsay?lmaktad?r. Yap? geçerli?i, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü gösterir.

Geli?tirme sürecinde muhtemelen, ölçe?in maddelerinin ilgili di?er kavramlarla (örne?in, dinî ba?a ç?kma, kayg?, ba?lanma stilleri) ili?kilerini inceleyen kriter geçerli?i ve ay?rt edici geçerlik çal??malar? da yürütülmü?tür. Detayl? geçerlik katsay?lar? ve istatistiksel sonuçlar, orijinal makalede (?lahiyat Tetkikleri Dergisi, 2020) yer almaktad?r.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenirlik (iç tutarl?l?k) de?erleri belirtilmemi?tir. Ancak, akademik standartlara uygun bir ölçek geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l???n? de?erlendirmek için genellikle Cronbach Alfa katsay?s? hesaplanm??t?r. Bu katsay?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin homojen oldu?unu ve ölçümün istikrarl? oldu?unu i?aret eder. Ayr?ca, alt boyutlar?n güvenirlik katsay?lar? da muhtemelen ayr? ayr? raporlanm??t?r. Güvenirlik analizlerine ili?kin tüm detaylar, kaynakçada belirtilen makalede mevcuttur.

Faktör Analizi

Allah Tahayyülleri Ölçe?i'nin yap?sal modelini belirlemek amac?yla Faktör Analizi kullan?lm??t?r. Geli?tirme çal??malar?nda yayg?n olarak kullan?lan Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri ile ölçe?in kaç boyuttan olu?tu?u ve bu boyutlar?n hangi maddelerle temsil edildi?i ortaya konulmu?tur.

Bu analizler sonucunda ölçe?in nihai formunun ve alt boyutlar?n?n belirlendi?i, bu boyutlar?n da teorik olarak Allah Tahayyülleri kavram?na uygun oldu?u teyit edilmi?tir. Faktör yükleri, öz de?erler ve model uyum indeksleri gibi istatistiksel sonuçlar, ölçe?in yap?sal geçerli?ini desteklemektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Enstrüman Bilgileri

Test Çe?idi: Geli?tirme (Yeni bir psikometrik arac?n olu?turulmas?).

Format: Orijinal makalede belirtilen derecelendirme bilgisi olmamas?na kar??n, psikoloji ve ilahiyat alan?ndaki benzer ölçekler göz önüne al?nd???nda, büyük olas?l?kla 5'li veya 7'li Likert Ölçe?i format?nda haz?rlanm??t?r (Örne?in: "Hiç kat?lm?yorum"dan "Tamamen kat?l?yorum"a).

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Türk Kültürüne ait bireyler, dinî inanca sahip yeti?kinler.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Genellikle üniversite ö?rencileri veya genel toplum örneklemi üzerinden geli?tirilmi?tir).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, ?slam inanc?na sahip bireylerin Allah alg?lar?n? ölçmeye odaklanm??t?r.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale).

Anahtar Kelimeler

Allah Tahayyülü, Dinî Ba?lanma, Psikometrik Özellikler, Geçerlik, Güvenirlik, Türk Kültürü, ?nanç

Yazarlar

Sorumlu Yazar: H?z?r Hac?kele?o?lu

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: hizirhacikelesoglu@gumushane.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Gümü?hane Üniversitesi ?lahiyat Fakültesi (Çal??man?n yap?ld??? dönem itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Karaca ve Hac?kele?o?lu taraf?ndan 2020 y?l?nda geli?tirilmi? ve yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m?na ili?kin izinler için sorumlu yazar (H?z?r Hac?kele?o?lu) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için yazar onay? zorunludur. Ölçe?in orijinal makalesi aç?k eri?im olarak

ARABPSYCHOLOGY.COM

sunulmaktad?r.

Orijinal makalenin PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: allah-tahayyulleri-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Karaca, F., & Hac?kele?o?lu, H. (2020). Allah Tahayyülleri Ölçe?i. *?lahiyat Tetkikleri Dergisi,* (54), 67-83. doi: 10.29288/ilted.771686

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ula??labilir: dergipark.org.tr

Allah Tahayyülleri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam ve güncel listesi için, yukar?da belirtilen Karaca ve Hac?kele?o?lu (2020) taraf?ndan yay?mlanan orijinal akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM